

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยทั้งหมดขอสรุปข้อที่ค้นพบมาดังนี้

๑. ในเรื่องขุนช้างขุนแผน มีปรากฏทั้งไสยศาสตร์ขาว (White Magic) และไสยศาสตร์ดำ (Black Magic) คือมีทั้งที่ใช้ไปในทางที่ดี มีประโยชน์ในทางปกป้องภัยหรือป้องกันสิ่งร้าย และที่ให้โทษคือการทำกตัญญูคุณไสยทำให้ผู้อื่นได้รับผลร้าย

๒. ไสยศาสตร์แห่งการเลียนเอาอย่าง (Imitative Magic) ไสยศาสตร์ที่มีเชื้อติดคอ (Contagious Magic) ต่างก็มีปรากฏในเรื่องขุนช้างขุนแผนดังตัวอย่าง คือ การทำเสน่ห์ของเจรชวาคเป็นไสยศาสตร์แห่งการเลียนเอาอย่าง การโอมอ่านอาพัคสูรา หรือหมาก โดยเสกให้ผู้อื่นกินเป็นไสยศาสตร์ที่มีเชื้อติดคอเป็นต้น

๓. การศึกษาไสยศาสตร์

ก. สถานที่ศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาที่วัด

ข. ผู้สอน เป็นพระ แสดงความรู้วิชาปะปนกันระหว่างพุทธศาสนากับไสยศาสตร์

ก. ผู้ศึกษา

เป็นชาย ทั้งนี้เพราะผู้ชายต้องบวชเรียนศึกษาวิชาอยู่ ที่วัด จึงมีโอกาสได้ศึกษาไสยศาสตร์ มีอยู่คนหนึ่งกล่าวว่านางทองประศรี เป็นครูสอนพละงาน แต่ก็มีได้บอกว่าได้ศึกษาหรือกระทำไสยศาสตร์

๔. เครื่องมือในการใช้ไสยศาสตร์ มีความคิดซึ่งอาจแสดงในรูปอักขระหรือข้อความที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ และมีอำนาจ เรียกว่า มนต์ คาถา ฯลฯ และวัตถุทรงฤทธิ์ เช่น ตะกรุด กล้วยา ทำให้เกิดผลสำเร็จตามต้องการ

๕. การใช้ไสยศาสตร์เพิ่มแรงและทำให้คงทน คือใช้ทำในสิ่งที่ตามธรรมดาทำไม่ได้ เช่นการหายตัว อยู่คงคลาดแคล้ว สะเคาะกลอน สะกค หรือปราบผี การงานที่ทำโดยวิธีปกติ เช่น ทำไร่ ไถนา หุงข้าว ชนข้าว ไม่ได้ใช้ไสยศาสตร์ อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องสามัญ ใช้วิธีธรรมดาก็ได้ ไสยศาสตร์จึงเป็นของที่ถือว่าประเสริฐ ดูเหมือนที่น้ำจะใช้วิธีสามัญได้ คือการใช้ผีพรายเฝ้าบ้าน จะใช้บ่าวไพร่ธรรมดาก็น่าจะได้ โดยเฉพาะขุนช้างซึ่งมีข้าทาสบริวารมากมาย

๖. ในวรรณคดี ใ้ทำให้เรื่องดำเนินไปรวดเร็ว สมเหตุสมผล และสมจริง และสนุกน่าตื่นเต้นยิ่งกว่าธรรมดา

ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ศึกษาลักษณะและการใช้ไสยศาสตร์ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน และได้นำไปเปรียบเทียบกับวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งได้ศึกษาบทบาทของไสยศาสตร์ คือ การใช้ไสยศาสตร์เป็นกลไกในการแต่งวรรณคดีด้วย แต่ก็ยังมีสิ่งที่น่าศึกษาอีกหลายประการเกี่ยวกับไสยศาสตร์ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน และวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ เช่น

๑. เกี่ยวกับลักษณะความเชื่อทางไสยศาสตร์ หรือความเชื่อในสิ่งที่ลึกลับ (Superstition) ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้เขียนมิได้กล่าวถึงลักษณะความเชื่อทางไสยศาสตร์ และการใช้ความเชื่อเป็นกลไกในวรรณคดี คงกล่าวแต่ไสยศาสตร์การกระทำเท่านั้น หากมีผู้สนใจจะทำการวิจัยเฉพาะความเชื่อทางไสยศาสตร์ซึ่งมีปรากฏในวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ มากมาย ว่ามีบทบาทในวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ อย่างไร ก็จะทำให้ได้ความรู้ในทางวรรณคดีเพิ่มขึ้น

๒. เกี่ยวกับระบบสัญลักษณ์ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้มิได้กล่าวถึงสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความหมาย และหยั่งลงไปถึงความหมายที่แฝงอยู่ในการใช้ไสยศาสตร์แต่ละประเภทนั้น หากมีผู้สนใจจะนำเอาการวิจารณ์วรรณคดีแนวใหม่แบบตะวันตกมาใช้กับการกระทำทางไสยศาสตร์อย่างละเอียดละออ โดยพิจารณาในแง่ระบบสัญลักษณ์ก็จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ไสยศาสตร์ในวรรณคดี ในแง่ความหมายที่แฝงอยู่ได้ดีขึ้น.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย